

TÜRKİYE'DE PLASTİK, REKONSTRÜKTİF VE ESTETİK CERRAHİ UZMANLARININ GENEL PROFİLİNİN VE MESLEK MEMNUNİYETİNİN BELİRLENMESİ ARAŞTIRMASI

GENERAL PROFILE OF PLASTIC, RECONSTRUCTIVE AND AESTHETIC SURGEONS IN TURKEY AND ANALYSIS OF OCCUPATIONAL SATISFACTION THROUGH SURVEYS

*Ayşin Karasoy Yeşilada, **Serdar Bora Bayraktaroğlu, ***Deniz Özgür Sucu, ****Kemal Uğurlu

*Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Kliniği, İSTANBUL

**Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi AD, VAN

***İğdir Devlet Hastanesi, Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Kliniği, İĞDIR

****Serbest Hekim, İSTANBUL

ÖZET

Giriş: Türkiye'de çalışan Plastik Cerrahların yaşam ve çalışma koşullarını, mesleki memnuniyet düzeylerini, meslek seçiminde rol alan faktörleri araştırmak amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Anket soruları sosyolog görüşü ve derneğimiz yönetim kurulu onayı alınarak hazırlanmış ve 2010 yılında derneğimize üye uzman plastik cerrahlara ulaştırılmıştır. Kişisel e-mail adresleri ve plastik cerrahi mail grubu kanalı ile anket duyurusu yapılmış ve toplam 99 uzman plastik cerrahın katılımı ile veri alımı gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Ortalama yaş 43,1 olup, kadın /erkek oranı yaklaşık (1/3) olarak saptandı. Kişisel bilgilerini eksiksiz cevaplayanlar grubun %55 ini oluşturmaktaydı. Anket katılımcılarının %76'sı evli, %68'i 1 veya 2 çocuk sahibiydi.

Katılımcıların %31'i üniversite hastanelerinde, %28'i eğitim araştırma hastaneleri ve devlet hastanelerinde, kalanı özel çalışmaktaydılar. Hekimlik %56'sının çocukluk hayali, tıp fakültesi %70'inin 1. tercihiydi. %62'si tıp eğitimini, %64'ü uzmanlık eğitimini yeterli bulmuştu. Genel olarak plastik cerrah olmaktan memnuniyet %91, bulunduğu konumdan memnuniyet %51'dir. %85'i dernek üyesi olup, üyelerin yaklaşık yarısı farklı meslektaşları ile sorun yaşamıştır, medya kullanımının doğru olmadığını söyleyenlerin oranı %62 olmuştur. Operasyon dağılımında ilk sıralar %36 rekonstrüktif, %26 estetik operasyonlar ve %19 minimal invaziv girişimler olmuştur.

Sonuçlar: Değişen koşulların etkilerinin saptanmasının, uzun dönemde ülkemiz için gereken uzman doktor ihtiyacının belirlenerek uzmanlık eğitim programlarının kontenjanlarının bu değerlendirmeler sonrası belirlenmesinin uzun dönemde uzman doktor enflasyonu oluşmasını önleyebileceğini ve doktorların meslek memnuniyet düzeylerinin azalmasını engelleyici tedbirler alınmasının yararlı olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Sözcükler: anket, iş memnuniyeti, uzman plastik cerrah

ABSTRACT

Introduction This study was designed to investigate the factors involved in the selection of occupation, living and working standards and occupational satisfaction levels of plastic surgeons practicing in Turkey.

Materials and Methods: The survey questionnaire was prepared and guidance was acquired from a sociologist and ethics approval was obtained from the executive board of Turkish society of plastic reconstructive and aesthetic surgeons (TSPRAS) in 2010. The survey questionnaire was mailed to all the members of the association and a total of 99 plastic surgeons answered the questionnaire.

Results: The average age was 43.1 years, female / male ratio (1/3), respectively. 76% of the survey participants were married, and had children, 68% of 1 or 2.

31% of the participants were employed by university hospitals, 28% were employed by training and research hospitals and public hospitals, and the rest were self-employed. 56% pursued their childhood dream of entering medical school. Faculty of Medicine was their number 1 choice in 70% of the surgeons. Among these 62% of the surgeons thought that their residency program was subsequent. Overall, 91% were satisfied about their choice on becoming a plastic surgeon, 51% were satisfied with their position at work. 85% of the plastic surgeons are members of the Turkish society of Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgeons had some kind of conflict with fellow members. 62% of the participants of the survey stated their misuse of the social media in their practice. Participants stated that the distribution of the types of surgeries they perform is as follows: 36% reconstructive procedures, 26% aesthetic procedures and 19% of the participants performed only minimally invasive procedures.

Conclusions: This survey is designed to aid in determining the necessity level of plastic surgery specialists in our country and thereby define the factors that are consequential in achieving optimal occupational satisfaction.

Keywords: survey, occupational satisfaction, consultant plastic surgeon

GİRİŞ

Türkiye'de Plastik Cerrahinin doğuşu ve gelişim basamakları Prof. Dr. İbrahim Yıldırım'ın "Türk Plastik Cerrahi Tarihçesi" isimli kapsamlı eserinde detaylarıyla

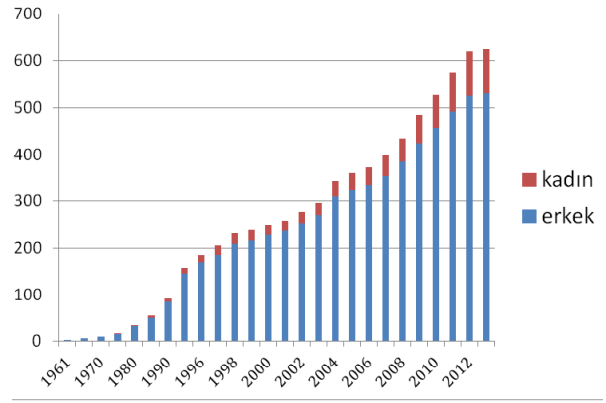
la anlatılmaktadır.¹ Türkiye'de plastik cerrahi uzmanlık eğitimi farklı adlandırmalarla başlayıp (Ağız ve Çene Cerrahisi, Çene Şirürjisi ve Plastik Şirürji, Plastik ve Rekonstrüktif Şirürji) 1983 yılında "Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi" adlandırması ile 5 yıllık bir uzmanlık dalı olarak

resmiyet kazanmıştır. Türk Plastik Cerrahi Derneği 1961 yılında kurulmuştur. Plastik Cerrahi uzmanlık eğitimi ülkemizde (2008 yılı verilerine istinaden) 54 ayı eğitim kurumunda verilmektedir. 1945' yılından itibaren Sağlık Bakanlığı'nda kayıtlı Plastik Cerrahi uzmanı sayısı 1250'yi geçmiştir. Halen Türk Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Derneği'nde kayıtlı uzman hekim üye sayısı 626'dır. Şekil 1'de Türkiye'de Plastik cerrahi uzmanlarının yıllara göre dağılımı görülmektedir. Tüm dünyada ve ülkemizde Plastik Cerrahi gelişen ve günden güne artan popülaritesi nedeniyle uzmanlık tercihleri sırasında ön sıralarda yer alan bir uzmanlık alanı olmaktadır.

Literatürde Türkiye'de çalışan Plastik Cerrahların yaşam ve çalışma koşullarını, mesleki memnuniyet düzeylerini, meslek seçiminde rol alan faktörleri irdeleyen herhangi bir çalışmaya rastlamadık. Ülkemize özgü durumu belirlemek amacıyla Türkiye'de çalışan uzman plastik cerrahların meslek seçiminde etkili olan faktörleri, tıbbi ve sosyal anlamdaki beklentilerinin neler olduğunu, bu beklentilerin ne ölçüde gerçekleştiğini ve mesleki memnuniyet düzeylerini saptamak amacıyla bir anket çalışması planladık. Uzman sosyolog görüşü olarak hazırladığımız 38 soruluk anketi, çeşitli bilimsel toplantılar (ulusal kongreler ve sempozyumlar) sırasında basılı metin olarak ve dernek web sayfasında ilan ederek tüm meslektaşlarımıza ulaştırmaya çalıştık ve soruları yanıtlamalarını rica ettik. Yaptığımız bu çalışmayla Türkiye de çalışan plastik cerrahların genel bir profilini ortaya koymayı hedefledik. Elde ettiğimiz sonuçların tıp fakültesi öğrencilerinin uzmanlık alanlarını seçimlerinde yararlı olabileceğini, gelecek nesillerin plastik cerrahi uzmanlık eğitim programlarının planlanmasında katkıda bulunabileceğini ve Türk Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Derneğimizin üyelerini ve sorunlarını daha yakından tanımları için yol gösterici olabileceğini düşünürüz.

GEREÇ VE YÖNTEM

Anket çalışmasının soruları hazırlanırken uzman sosyolog görüşü alınmış ve derneğimiz yönetim kurulu onayı alınarak derneğimize (2010 yılında) kayıtlı yaklaşık 550 üyenin kişisel e-mail adresleri ve plastik cerrahi mail grubu kanalı ile anket duyurusu yapılmış ayrıca derneğimiz web sayfasında anketimizin bir kopyası yayımlanmıştır. Nisan 2010- Temmuz 2010 tarihleri arasında yapılan bilimsel toplantılarda da anket örnekleri basılı metin olarak katılımcılara ulaştırılmıştır. Toplam 99 uzman plastik cerrahın katılımı ile veri alımı gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan 74 kişi ile yüz yüze görüşülmüş olup, 25 katılımcı internet üzerinden anket sorularını yanıtlamıştır. Derneğimize üye olan (550) ve üye olmayan toplamda yaklaşık 700 kişilik plastik cerrahi uzman grubundan ancak 99 kişi (% 20'den az) anketimize katılmıştır. Derneğimizin yıllar içinde üye sayısı dağılımı Şekil 1'de görülmektedir.

Şekil 1. Anketimizde yer alan sorular

Uygulamış olduğumuz ankette, kişisel bilgileri içeren giriş bölümü ve toplam 38 sorudan oluşan; plastik cerrahların meslek seçimlerinde rol alan etkenleri, çalışma şartlarını, yaptıkları ameliyat çeşitliliklerini, bilimsel etkinliklere katılım sıklıklarını ve meslek yaşamlarından beklentilerini, gelir düzeylerini, meslek yaşamlarından memnuniyetlerini, eğitim dönemlerinde verilen plastik cerrahi eğitimlerini yeterli bulup bulmadıklarını ve mesleki hedeflerini saptamaya yönelik hazırlanmış ayrıntılı sorular yer almıştır. (Şekil 2.a-c)

BULGULAR

Toplam 99 katılımcıyla gerçekleştirilen bu anket sonucunda elde edilen veriler Tablo 1 ve 2'de yer almaktadır. Katılımcıların ortalama yaşları 43,1 olup, kadın / erkek oranı yaklaşık (1/3) olarak saptandı. Erkek katılımcıların yaş ortalaması 48,2 olarak bulunurken kadın katılımcıların yaş ortalaması 40,4 olarak gözlemlendi. Meslektaşlarımızdan kişisel bilgilerini eksiksiz cevaplayanlar grubun %55 ini oluşturmaktaydı. Geriye kalan %45'lik grup kişisel bilgilerini kısmen paylaşmayı (örn: isim ve iletişim bilgisi hariç) veya hiç paylaşmamayı tercih ederek anketimize katılmışlardır. Kişisel bilgilerini tümüyle yanıtlamayanlar 7 kişidir. Ortalama değerler bu kişiler hariç tutularak hesaplanmıştır. Anket katılımcılarının %76'sı evli bireylerden oluşmaktaydı. %68'inin 1 veya 2 çocuğu bulunmaktaydı.

Katılımcıların %31'i üniversite hastanelerinde, %28'i eğitim araştırma hastaneleri ve devlet hastanelerinde, %29'u özel hastanelerde ve %12'si sadece muayenehanelerinde çalışmaktaydılar. Üniversitelerde çalışmakta olan katılımcıların yaklaşık %60'ı ve Eğitim ve Devlet hastanelerinde çalışmakta olan katılımcıların %40'ı (tüm katılımcıların %27'si) ayrıca özel muayenehanelerinde de hizmet vermekteydiler. Meslektaşlarımızdan %56'sı hekimlik mesleğini çocukluk hayali olarak nitelendirirken üniversiteye giriş sınavında tıp fakültesi tercihini 1. tercih olarak yapanlar grubun %70 ini oluşturmaktaydı. Yine bireylerin %86'sı bu tercihi kendi seçimleri doğrultusunda yaptıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılanlar arasında tıp fakültesi eğitimleri hakkında değerlendir-

Türkiye’de Plastik Cerrahların Genel Profiline ve Meslek Memnuniyetinin Belirlenmesi **Araştırması (1. Bölüm: kişisel bilgiler)**

Cinsiyeti: Kadın Erkek Doğum Tarihi ve Yeri:
 Üniversite mezuniyet Tarihi ve Yeri: Uzmanlık mezuniyet Tarihi ve Yeri:
 Medeni hali: Evli Bekar Diğer
 Çocuk sayısı: 0 1 2 3 ve üzeri
 Şimdiki çalışma yeri (birden çok işaretlenebilir): Üniversite Hastanesi. Eğitim Araştırma Hastanesi
 Devlet Hastanesi Özel Hastane Muayenehane Emekli / Çalışmıyor

(2. Bölüm: Meslek Seçimi ve memnuniyet Değerlendirmesi)

- 1) Çocukken meslek seçiminiz neydi? Tıp Doktoru Diğer .....
- 2) Tıp Fakültesi üniversite sınavında kaçınıcı tercihinizdi?
1 2 3 4 >5
- 3) Üniversite sınavında tıp fakültesi seçmek kendi tercihiniz miydi? E H
- 4) Tıp Fakültesi eğitimi sürecinde eğitiminizi bırakmayı ya da tamamlamamayı düşündünüz mü?
(1) Hiçbir zaman düşünmedim (2) Nadiren düşündüm (3) Çok fazla düşünmedim
(4) Sık sık düşündüm (5) Her zaman bunu düşündüm
- 5) Üniversite eğitiminizi tamamladığınızda yeterli eğitim aldığınızı düşünüyor muydunuz? E H
- 6) Üniversite yıllarında hangi uzmanlık alanlarına karşı ilgi duyuyordunuz?
Cerrahi Branşlar Dahili Branşlar Laboratuvar Branşları Plastik Cerrahi
- 7) Üniversite yıllarında verilen plastik cerrahi eğitimi sizce yeterli miydi?
(1) Hiç yeterli değildi (2) Kısmen yeterliydi (3) Ne yeterliydi ne değildi
(4) Oldukça yeterliydi (5) Çok yeterliydi
- 8) Plastik Cerrahi Uzmanı olmaya nasıl karar verdiniz?
Aile yönlendirmesiyle Çevre veya medya yönlendirmesiyle Tamamen kendi kararımı
Arkadaş yönlendirmesiyle Hocaların yönlendirmesiyle
- 9) Plastik Cerrahi Uzmanı olmaya ne zaman karar verdiniz?
Tıp Fakültesi eğitimi öncesinde Tıp Fakültesi eğitimi sırasında Tıp Fakültesi eğitimi sonrasında
Başka bir uzmanlık alanında eğitim alırken (alanı belirtiniz.....)
Başka bir uzmanlık alanında eğitiminizi tamamladıktan sonra (alanı belirtiniz.....)
- 10) Tıpta uzmanlık sınavında (TUS) plastik cerrahi kaçınıcı tercihinizdi?
1 2 3 4 >5
- 11) Plastik Cerrahi Uzmanlığı eğitiminizi nerede aldınız?
Üniversite Hastanesi Eğitim Araştırma Hastanesi Yurt Dışında
- 12) Sizce aldığınız uzmanlık eğitimi yeterli miydi?
(1) Hiç yeterli değildi (2) Kısmen yeterliydi (3) Ne yeterliydi ne değildi
(4) Oldukça yeterliydi (5) Çok yeterliydi

Şekil 2.a Anketimizde yer alan sorular (1)

13) Plastik cerrahi uzmanlığı eğitiminizin yetersiz olduğunu düşünüyorsanız, sizce eğitiminizdeki yetersizlikler nelerdi ve nasıl giderilebileceğini düşünüyorsunuz?.....

14) Uzmanlığınızın ilk yıllarında hangi alanlarda ne kadar güçlükler yaşadınız?

	Son derece sorunlu	5	4	3	2	1	Hiçbir sorunla karşılaşmadım
Yoğun iş temposu	5	4	3	2	1		
Asistanlar arası ilişkiler	5	4	3	2	1		
Hoca – uzmanlarla ilişkiler	5	4	3	2	1		
Hasta ve Hasta yakınları ile iletişim	5	4	3	2	1		
Yardımcı sağlık personelleri ile uyumlu çalışma	5	4	3	2	1		
Diğer (Ekonomik, ailesel, vs.)	5	4	3	2	1		

15) Plastik Cerrahi uzmanı olduğunuz için memnun musunuz? Değerlendiriniz

- (1) Hiç memnun değilim (2) Kısmen memnunum (3) Ne memnunum ne de değilim
(4) Oldukça memnunum (5) Çok memnunum

16) Hiç pişmanlık duygusu yaşadınız mı?

- (1) Hiçbir zaman yaşamadım (2) Nadiren yaşadım (3) Ne yaşadım ne yaşamadım
(4) Sık sık yaşadım (5) Her zaman yaşadım

17) Mesleki gelişmeleri takip edebiliyor musunuz?

Hayır

- Evet → literatür(makale) kitap kongre toplantı internet diğer

18) Haftada ortalama operasyon sayınız ve türleri:

Estetik:	0	1-5	5-10	10-20	>20
Rekonstrüktif:	0	1-5	5-10	10-20	>20
El cerrahisi:	0	1-5	5-10	10-20	>20
Kraniomaksillofasyal:	0	1-5	5-10	10-20	>20
Minimal İnvaziv (botox, laser vs):	0	1-5	5-10	10-20	>20

19) Ortalama Aylık Geliriniz:

- 2.000-5.000TL 5.000-10.000TL 10.000-20.000TL 20.000-30.000TL >30.000TL

20) Gelir düzeyiniz ekonomik beklentilerinizi karşılıyor mu?

- (1) Hiç karşılmıyor (2) Çok az karşılıyor (3) Kısmen karşılıyor
(4) Oldukça karşılıyor (5) Tamamen karşılıyor

21) Mesleğe başladığınız sıralarda varmayı hedeflediğiniz noktaya (bilimsel - sosyal statü) ne ölçüde ulaştığınız?

- (1) Hiç ulaşamadım (2) Çok az ulaştım (3) Ne ulaştım ne ulaşmadım (4) Oldukça ulaştım
(5) Tam olarak ulaştım

22) Bir yıl içerisinde kongrelere ve toplantılara katılma sıklığı:

- Ulusal: 0 1 2 3 4 >5

- Uluslararası: 0 1 2 3 4 >5
- 23) Kongrelerden beklentiler:
Bilimsel gelişmelerden haberdar olmak. Meslektaşları ile Bağlantılarını Koparmamak
Yaptığı Çalışmaları Sunmak. Diğer.....
- 24) Türk Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Derneği (TPRECD) Üyesi misiniz: E H
- 25) TPRECD'ne uzmanlığınızın kaçınıcı yılında asil üye oldunuz?
İlk yıl 2 3 4 >5. yıl
- 26) Plastik Cerrahi Derneği web sayfasını (www.tpcd.org.tr) takip ediyor musunuz? E H
- 27) Mesleki yaşamınız sırasında meslektaşlarınızla sorun yaşadınız mı?
Hayır hiç yaşamadım Plastik Cerrahi uzmanları ile yaşadım
Diğer branş uzmanları ile sorun yaşadım:
KBB Ortopedi Dermatoloji Genel Cerrahi Göz Hast. Diğer.....
- 28) Kişisel web sayfanız var mı? Web adresinizi ve ne kadar süredir kullanmakta olduğunuzu belirtebilir misiniz? Evet ..... Hayır
- 29) Bağlı bulunduğunuz kurumun web sayfası var mı? Web adresinizi ve ne kadar süredir kullanmakta olduğunuzu belirtebilir misiniz? Evet ..... Hayır
- 30) Plastik Cerrahinin tanıtılması, hastaların bilgilendirilmesi için yazılı ve görsel basın sizce ülkemizde doğru kullanılıyor mu?
(1) Hiçbir zaman doğru kullanılmıyor (3) Bazen doğru bazen de yanlış kullanılıyor
(2) Nadiren doğru kullanılıyor (4) Sık sık doğru kullanılıyor (5) Her zaman doğru kullanılıyor
- 31) Yazılı ve görsel basının doğru kullanılması için önerileriniz var mı?
Evet ..... Hayır
- 32) Hastalarınızla ilgili hukuki bir dava konusu olan sorun oldu mu? Evet Hayır
- 33) Meslek sigortası yaptırdınız mı?
Evet yaptırdım Yaptırmayı düşünüyorum Hayır yaptırmayı düşünmüyorum
- 34) Onam formlarınız kendiniz mi hazırlıyorsunuz? Evet Hayır
- 35) Hasta kayıtlarını ve onam formlarını çalıştığınız kurum dışında kişisel olarak arşivliyor musunuz?
Evet Hayır
- 36) Hasta Fotoğrafları üzerinde dijital programlar aracılığı ile çalışma yapıyor musunuz? Hayır
Evet, evet ise hastalarla sonuçları paylaşıyor musunuz? Evet Hayır
- 37) Operasyonlarınızda aşağıdaki cihazları kullanıyor musunuz?
Endoskopi (yüz gençleştirme amaçlı) LASER VASER
- 38) Plastik Cerrahide gelecekte sizce en büyük değişim hangi alanda veya alanlarda yaşanacak?
Estetik Cerrahide, örnek:.....
Rekonstrüktif Cerrahide, örnek:.....
Genetik tedavi, örnek:..... Diğer .....

Tablo 1. Plastik Cerrahi Uzmanlarının genel özellikleri, tıp ve uzmanlık eğitimi değerlendirmeleri

	Kadın		Erkek		Ortalama
Yas Ortalaması	40,4		48,2		43,1
Cinsiyet Dağılımı	26		73		1/3
Medeni Durum	Evli		Bekar		Boşanmış
	%76		%17		%7
Çocuk Sayısı	Yok	1	2	3 ve üzeri	
	24	30	38	7	
Uzmanlık eğitim yeri	Üniversite	Eğitim Araştırma Hastanesi		Yurtdışı	
	%64	%34		%2	
Çalışılan Yer (kurumunda part-time ve Özel de çalışan oranı)	Üniversite	Devlet veya E.A. Hastanesi		Özel Hastane +/- Muayenehane	
	%31	%28		%29 + %12	
	%60	%40			
Tıp fakültesi üniversite sınavında kaçınıcı tercihti	1.tercih	2.tercih		3. ve daha üzeri tercih	
	70	13		4 +12	
Tıp eğitimi yeterlimiydi	Evet			Hayır	
	%62			%38	
Tıp Eğitimi bırakmayı hiç düşündünüz mü	Hiçbir zaman	nadiren	Çok fazla düşünmedim	Sık sık	Her zaman
	%75	%17	%5	%2	%1
Üniversitede ilgi duyulan uzmanlık alanları	Cerrahi Branşlar (Plastik Cerrahi)		Dahili Branşlar		Diğer
	%87 (%17)		%13		-
Tıp Fakültesinde plastik cerrahi eğitimi nasıldı	Hiç yeterli değildi	Kısmen yeterli	Ne yeterli ne de yetersiz	Oldukça yeterli	Çok yeterliydi
	%37	%30	%12	%15	%6
Uzmanlık eğitiminiz yeterlimiydi	%6	%17	%13	%48	%16
Plastik Cerrahi Uzmanı olmaya ne zaman karar verdiniz	Tıp eğitimi öncesinde	Tıp eğitimi sırasında	Tıp eğitimi sonrasında	Başka bir uzmanlık eğitimi alırken	
	%8	%52	%35	%5	
Plastik Cerrahi Uzmanı olduğunuz için memnunuz musunuz	Çok Memnunuz	Oldukça memnunuz	Ne memnunuz ne de değilim	Kısmen memnunuz	
	%50	%42	%5	%3	

meleri sorgulanırken, "tıp fakültesini bırakmayı düşündünüz mü?" sorusuna, "hiçbir zaman düşünmedim veya nadiren düşündüm" diyen katılımcılar bütün bireylerin %92' sini oluşturmaktaydı. Ankete katılan bireylere aldıkları tıp fakültesi eğitimlerinin yeterliliğini nasıl değerlendirdikleri sorulduğunda ise grubun %62'si yeterli bulurken %38'i aldıkları eğitimi yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %87'si fakülte döneminde ilgi alanlarının cerrahi branşlar olduğunu ifade ederken, %52'si plastik cerrahi eğitimi almak istediklerine tıp fakültesi eğitimi sırasında karar verdiklerini belirtmişlerdir. Fakat Üniversitede aldıkları tıp fakültesi eğitimi sırasında alınan plastik cerrahi eğitimi katılımcıların %67'si "kısmen yeterli ve ya hiç yeterli değil" olarak ifade etmişlerdir. Ankete katılan üyelerin %64'ü bir üniversite hastanesinde, %32'si eğitim ve araştırma hastanelerinde, %2'si ise yurtdışında uzmanlık eğitimlerini tamamladıklarını belirtmişlerdir. Aldıkları plastik cerrahi uzmanlık eğitiminin kalitesi sorulduğunda ise grubun %64'ü aldıkları eğitimi oldukça veya çok yeterli olarak tanımlamışlardır.

Sorduğumuz "plastik cerrahi uzmanı olduğunuz için memnunuz musunuz?" soruna %9'u "hayır memnunuz değiliz" derken, %91'i memnunuz olduklarını beyan etmişlerdir. Uzmanlarımızın iş temposu ve cerrahi uygulama çeşitliliği sorgulandığında ise en sık olarak rekonstrüktif operasyonların (%36) yapıldığı saptanmıştır. Bu grubu sırasıyla estetik operasyonlar %26, minimal invaziv girişimler (%19) ve el cerrahisi takip etmektedir (%16). Meslektaşlarımızın çalışmalarına karşılık elde ettikleri maddi kazancın yaşamsal beklentilerini karşılayıp karşılamadığı sorusuna, ankete katılanların %84'ü beklentilerini karşıladığı cevabını vermiştir. Katılımcıların %51'i çalışmaları karşılığında ulaştıkları bilimsel ve sosyal statüden memnunuz olduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılara bir yıl içerisinde katıldıkları kongre ve toplantı sıklığı sorulduğunda; grubun %82'si yılda 1-3 kez ulusal kongrelere ve toplantılara katıldıklarını belirtirken, sadece uluslararası toplantılara yılda bir kez katılanlar ankete katılanların %43'ü olarak gözlenmiştir.

Ankete katılan Plastik cerrahi uzmanlarının %85'i

Tablo 2. : Plastik Cerrahi uzmanlarının meslek yaşamlarının özellikleri

1 Haftada yaptığınız operasyon ve girişim sayısı	0	1-5	6-10	11-20	21 <
Estetik operasyonlar %26	%6	%70	%17	%7	0
Rekonstrüktif " %36	%15	%56	%20	%9	0
El cerrahisi ve mikrocerrahi %16	%39	%40	%14	%7	0
Maksillofasyal operasyonlar %3	%44	%42	%14	0	0
Minimal invaziv girişimler %19	%22	%45	%19	%8	%6
Ortalama aylık geliriniz	2.000-5.000	5.001-10.000	10.001-20.000	20.001-30.000	>30.000
	%16	%26	%30	%15	%13
Gelir düzeyiniz ihtiyaçlarınızı karşılıyor mu	Hiç karşılıyor	Çok az karşılıyor	Kısmen karşılıyor	Oldukça karşılıyor	Tamamen karşılıyor
	%9	%7	%37	%33	%14
Bilimsel ve sosyal açıdan hedefinize ne ölçüde ulaştınız	Hiç ulaşamadım	Çok az Ulaştım	Ne ulaştım ne de ulaşmadım	Oldukça ulaştım	Tam ulaştım
	%5	%11	%28	%41	%10
1 yıl içinde bilimsel toplantılara katılım sıklığınız nedir	0	1	2	3	4 ve üzeri
Ulusal kongre ve toplantılar	4	21	38	23	14
Uluslar arası " "	34	43	8	10	3
Türk Plastik Rekonstrüktif Estetik Cerrahi Derneği'ne üye	Evet:%85			Hayır:%15	
Uzmanlığının kaçınıcı yılında asil üye olduğu	1. yıl	2.yıl	3.yıl	4.yıl	5. ve üzeri yıl
	%55	%21	%14	%7	%3
Meslek yaşamınızda meslektaşlarınızla sorun yaşadınız mı	Hayır hiç yaşamadım %53		Plastik Cerrahlarla yaşadım %17		Diğer uzmanlarla yaşadım %30
Sorun yaşanan Plastik cer. dışı uzmanlık alanlarının dağılımı	KBB	Ortopedi	Dermatoloji	Genel cerrahi	Diğer
	%40	%27	%6	%12	%15
Hastalarınızla ilgili dava konusu olan bir sorun yaşadınız mı	Evet %19			Hayır %81	
Web sayfanız var mı?	Evet Kurumsal:%33, Kişisel:%46			Hayır %21	
Hasta fotoğrafları üzerinde digital programlarla çalışma yapıyor musunuz	Evet %53 (Hastalara gösteriyorum %79)			Hayır %47	
Plastik Cerrahi Hakkında Medya doğru kullanılıyor mu	Hiçbir zaman	nadiren	bazen	Sıkı sık	Her zaman
	%23	%39	%32	%6	0

Türk Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Derneği üyesiyken, derneğe üyeliklerini ilk yıl yaptırılanlar %55 olarak gözlendi. Yine grubun %83'lük bir kısmı Türk Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi derneğinin web sitesini ve e-mail grubunu düzenli olarak takip ettiklerini belirtmişlerdir. Ankete katılan meslektaşlarımıza "meslek yaşamınız boyunca tıp hekimleri ile (plastik cerrah veya farklı uzmanlık alanından) sorun yaşadınız mı?" diye sorduğumuzda, grubun %53'ü "hayır hiç yaşamadım" diye cevap verdi. Başka bir meslektaşıyla sorun yaşadığını ifade eden grupta ise (%47), yaşanan bu sorunun %64'ünün plastik cerrah olmayan meslektaşlarıyla olduğunu belirttiler. En fazla sorun yaşanan branşlar sorulduğunda 1. sırada %40 ile Kulak Burun Boğaz hekimleri yer alırken, ikinci sırada %27 ile Ortopedi hekimleri yer almaktaydı. "Hastalarınızla ilgili herhangi bir

hukuksal sorun yaşadınız mı" diye sorduğumuzda ise grubun %79'unun "hayır" cevabı verdiği görüldü. Katılımcılara onam formu hakkında sorduğumuz "onam formu hazırlıyor musunuz" ve "onam formlarınızı arşivliyor musunuz" sorularına "evet onam formu hazırlıyorum" diyenler %50 ve "evet kişisel arşivim var" şeklinde cevap verenler %44 olarak bildirildi. Yine katılımcıların %85'i "meslek sigortası yaptırdınız mı? veya yaptırmayı düşünüyor musunuz?" sorusunu "evet" olarak yanıtladılar.

Meslektaşlarımızdan %46'sının plastik cerrahi uzmanlığına ait kişisel veya kurumsal bir web sitesi sahibi olduğu saptandı. Katılımcıların "plastik cerrahinin tanıtılmasında yazılı ve görsel basının ülkemizdeki kullanımını doğru buluyor musunuz?" diye sorduğumuzda grubun %62'sinin bu iletişim araçlarının doğru kullanılı-

madığını düşündüğü yönünde fikir beyan etti.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çeşitli uzmanlık alanlarında çalışmakta olan uzman hekimlerin meslek seçimlerinde rol alan faktörleri, meslek ve özelyaşamlarından memnuniyet düzeylerini belirlemeye yönelik birçok çalışma yapılmıştır.^{2,3} Türkiye’de sağlık çalışanlarının mesleki memnuniyet ve yaşam koşullarını irdeleyen az sayıda çalışma bulunmaktadır.⁴⁻⁷ Dünya literatüründe Plastik cerrahların iş ve özel yaşam memnuniyetlerini, mesleki memnuniyette cinsiyet, akademik veya serbest çalışma faktörleri arasındaki farkları, ileri yaşta mesleki memnuniyet durumunu ve emeklilik planlarını irdeleyen çalışmalar bulunmaktadır.⁸⁻¹¹ Ulusal ve uluslar arası literatürde Türkiye’de çalışan Plastik Cerrahların yaşam ve çalışma koşullarını, mesleki memnuniyet düzeylerini, meslek seçiminde rol alan faktörleri irdeleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılmaması üzerine bu konuda ülkemize özgü durumun belirlenmesi amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Türkiye’de Plastik cerrahi uzmanlarının yıllar içindeki dağılımı 1990 sonrası dönemde ivme kazanmış, 10 yılda 2,7 kat artarak 249’a, 20 yılda 5,7 kat artarak 527’ye ulaşmıştır. (Şekil 1) Özellikle 2004 yılı sonrası bayan plastik cerrahi uzmanı sayısındaki artış belirgin olmuş ve plastik cerrahlar içinde bayan plastik cerrahların oranı % 8 oranından %15’e çıkarak yaklaşık 2 kat artış meydana gelmiştir. 2007 yılı sonrası dönemde 1 yıl içinde uzmanlığını tamamlayarak derneğimize üye olanların sayısı 45-50 arasında olmaktadır. Plastik Cerrahi eğitimi vermekte olan eğitim kurumlarının sayısındaki artış, muhtemelen eğitim gören asistanların sayısını artırarak uzman sayısının artmasına yol açmıştır.

Anket katılımı tüm çabalarımıza rağmen beklentimizin altında kalarak tüm plastik cerrahi uzmanlarının %20’sinden az olmuştur ve katılımcıların %45’i kişisel bilgilerini eksiksiz olarak vermekten kaçınmışlardır. Anket sonuçlarına göre meslektaşlarımızın %56’sı hekimlik mesleğini çocukluk hayali olarak nitelendirmiş ve %70’inin üniversiteye giriş sınavında 1. tercihi tıp fakültesi olmuş ve katılımcıların %86’sı üniversite seçimindeki sıralamayı bizzat kendi seçimleri doğrultusunda yaptıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılanlar arasında tıp fakültesi eğitimleri hakkında değerlendirmeleri sorgulanırken, “tıp fakültesini bırakmayı düşündünüz mü?” sorusuna, “hiçbir zaman düşünmedim veya nadiren düşündüm” diyen katılımcılar bütün bireylerin %92’sini oluşturmuşlardır. Ankete katılan bireylere aldıkları tıp fakültesi eğitimlerinin yeterliliğini nasıl değerlendirdikleri sorulduğunda ise grubun %62’si yeterli bulurken %38’si aldıkları eğitimi yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %87’si fakülte döneminde ilgi alanlarının cerrahi branşlar olduğunu ifade ederken, %52’si plastik cerrahi eğitimi almak istediklerine tıp fakültesi eğitimi sırasında karar verdiklerini belirtmişlerdir. Üniversitede tıp fakültesi eğitimi sırasında alınan plastik cerrahi eğitimi katılımcıların %67’si “kısmen yeterli veya hiç ye-

terli değil” olarak ifade etmişlerdir. Tıp eğitimi sırasında verilen plastik cerrahi eğitiminin iyileştirilmesi, standarde edilmesi tıp fakültesi öğrencilerinin Plastik cerrahi uzmanlık alanı hakkındaki algılarının doğru olmasını sağlayacak, uzmanlık alanı seçimlerinde faydalı bir yol gösterici olacaktır.

Ankete katılan üyelerin %64’ü bir üniversite hastanesinde, %34’ü eğitim ve araştırma hastanelerinde, %2’si ise yurtdışında ihtisaslarını tamamladıklarını belirtmişlerdir. Bu gruplar arasında kişisel özellikler, mesleki uygulama alanları ve mesleki memnuniyet düzeyleri açısından belirgin bir fark bulunmamıştır. Aldıkları plastik cerrahi uzmanlık eğitiminin kalitesini değerlendirmeleri istendiğinde grubun ancak %64’ü aldıkları eğitimi oldukça yeterli olarak değerlendirmişlerdir. Uzmanlık eğitim programlarının standardize edilmesi, farklı alanlarda uzmanlaşmış merkezlere rotasyon yapılabilmesinin sağlanması, teorik ve pratik uygulamaların dengeli bir biçimde eğitim programlarında yer alması donanımlı uzmanların yetişmesini sağlayacak, bu durum mesleki memnuniyet düzeylerinin yüksek olması na katkıda bulunacaktır.

Bizim çalışmamızda plastik cerrah olmaktan memnun olduğunu belirtenlerin oranı %92 olmakla birlikte, katılımcıların sadece %51’i çalışmaları karşılığında ulaştıkları bilimsel ve sosyal statüden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Ülkemizde son birkaç yıl içinde sağlık alanında yapılan mevzuat değişikliklerinin uygulamada sağlık çalışanlarının meslek yaşamı ve memnuniyet düzeylerindeki etkilerinin saptanması için yeni çalışmalar yapılarak güncel durumun saptanması aydınlatıcı olacaktır.

Balch ve arkadaşlarının 2011 yılında yayınladıkları 14 farklı cerrahi uzmanlık alanında akademik veya özel çalışan hekimlerin stres ve mesleki memnuniyet düzeylerini belirleme amacıyla yaptıkları çalışmada Plastik cerrahların haftalık aktif çalışma saatlerinin diğer cerrahlara göre az, ameliyathanede kalış sürelerinin uzun, tükenmişlik sendromu ve depresyon belirtileri açısından orta sıralarda yer aldıkları görülmüş, mesleki memnuniyetlerinin görece az olduğu, 1/3 ünün tekrar seçim yapmak durumunda olsa cerrah olmak istemedikleri ve yaklaşık yarısının çocuklarının doktor olmasını istemedikleri saptanmıştır.³ Bizim çalışmamızda katılımcıların %91’i plastik cerrah olmaktan memnun olduklarını bildirmişlerdir. Aldıkları tıp fakültesi eğitimi katılımcıların %62’si yeterli bulmuş ancak tıp eğitimi bırakmayı düşünenlerin oranı %8’de kalmıştır.

Günümüzde hızla değişen dünya ve ülkemiz koşullarında uzun vadeli planlamaların sağlıklı bir biçimde yapılabilmesi için veri alımlarının birkaç yıllık periyotlarda tekrarlanması ve güncel sonuçlara ulaşılabilmesi mümkün olacaktır.

Türkiye’de sağlık mevzuatlarında yapılan değişiklik-

ler ve artan uzman sayısının istihdam imkanlarını azaltması, doktor başına düşen hasta sayısındaki olası azalma, özellikle estetik cerrahi talep eden hastaların farklı uzmanlık alanlarınca sahiplenilmeye çalışılması, estetik cerrahi girişimlerin hukuki değerlendirilmede eser sözleşmesi kapsamında değerlendirilmesi, farklı branşlar tarafından yapılan estetik girişimlerin yasal olarak engellenememesi, plastik cerrahların çalışma ve yaşam koşullarında, mesleki memnuniyet düzeylerinde değişiklikler yaratabilecektir. Değişen koşulların etkilerinin saptanmasının, uzun dönemde ülkemiz için gereken uzman doktor ihtiyacının belirlenerek uzmanlık eğitim programlarının kontenjanlarının bu değerlendirmeler sonrası belirlenmesinin uzun dönemde uzman doktor enflasyonu oluşmasını önleyebileceğini ve doktorların meslek memnuniyet düzeylerinin azalmasını engelleyici tedbirler alınmasının yararlı olacağını düşünmekteyiz.

Dr. Ayşin Karasoy YEŞİLADA

Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Kliniği, İstanbul
E-posta: akarasoymd@yahoo.com

KAYNAKLAR

1. İbrahim Yıldırım. Türk Plastik Cerrahi Tarihçesi. 1.Baskı, İstanbul, Nobel Tıp Kitapevleri, 2012.
2. J Paul Leigh, Daniel J Tancredi, Richard L Kravitz. Physician career satisfaction within specialties. BMC Health Services Research 2009, 9:166.
3. Charles M. Balch, Tait D. Shanafelt, Jeffrey A. Sloan, Daniel V. Satele, Julie A. Freischlag. Distress and career satisfaction among 14 surgical specialties, comparing academic and private practice settings. Ann Surg 2011;254:558-68.
4. Hazım Öztalın, Sıdıka Kaya, Cesim Demir, Mustafa Özer. Türk silahlı kuvvetlerinde görev yapan muvazzaf tabiplerinin iş doyum düzeylerinin değerlendirilmesi. Gülhane Tıp Dergisi 2002;44(4):423-7.
5. A. Ozyurt, O. Hayran, H. Sur. Predictors of burnout and job satisfaction among Turkish physicians. Q J Med 2006; 99:161-9.
6. Arzu Yıldırım, Rabia Hacıhasanoğlu. Sağlık çalışanlarında yaşam kalitesi ve etkileyen değişkenler. Journal of Psychiatric Nursing 2011;2(2):61-8.
7. Hayran O, Aksayan S. Job satisfaction among physicians (in Turkish). Community Physician (Journal of the Turkish Medical Association) 1991; 47:16-8.
8. Rod J. Rohrich, Mary H. McGrath, Thomas W. Lawrence. Plastic Surgeons Over 50: Practice Patterns, Satisfaction, and Retirement Plans. Plast. Reconstr. Surg. 2008;121:1458-74.
9. Terri J. Halperin, Martha M. Werler, John B. Mulliken. Gender differences in the professional and private lives of plastic surgeons. Ann Plast Surg 2010;64: 775-9.
10. Rachel Streu, Sarah Hawley, Ashley Gay, Barbara Salem, Paul Abrahamse, Amy K. Alderman. Satisfaction with career choice among u.s. Plastic surgeons: results from a national survey. Plast. Reconstr. Surg. 2010;126:636-42.
11. Rachel Streu, Mary H. McGrath, Ashley Gay, Barbara Salem, Paul Abrahamse, Amy K. Alderman. Plastic surgeons' satisfaction with work-life balance: results from a national survey. Plast. Reconstr. Surg. 2011;127: 1713-9.